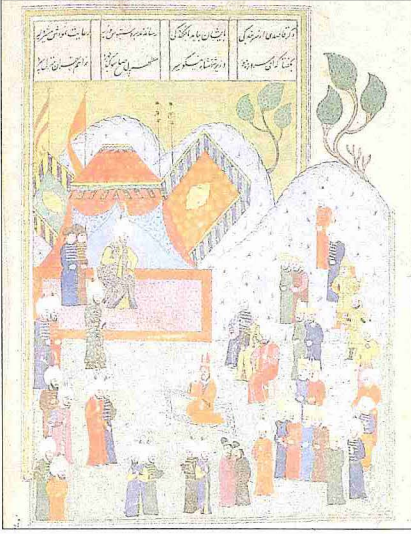

ALİ NUTKÎ DEDE

(1762-1804)

Mevlevî şeyhi,
şair ve bestekâr.

Ali Nakkaş tarafından yapıldığı kabul edilen ve Yemen kadisını serdarın huzurunda tasvir eden minyatür (Şehnâme-i Selim Han, TSMK, III. Ahmed, nr. 3595, vr. 91*)

ALİ NAKKAŞ

XVI. yüzyılın ikinci yarısında yaşayan
Osmanlı tasvir sanatçısı.

Ehl-i hiref* teşkilâtının nakkaşlar bölüğüne bağlı olarak saray nakkaşhanesinde çalışmış ve eser vermiştir. Gelibolulu Mustafa Âlî'nin bildirdiğine göre, ünlü nakkaş üstad Osman'ın kayınbiraderidir. Sultan II. Selim (1566-1574) ile III. Murad (1574-1595) devirlerinde sarayda çalıştı. Saray şehnâmecisi Seyyid Lokman'ın kaleme aldığı Şehnâme ile benzeri eserleri resimlendiren nakkaşlar ekibinde görev yaptı. Ayrıca bazı arşiv kayıtlarında belirtildiğine göre, hâlen Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde bulunan Şehnâme-i Selim Han (nr. A 3595) ve Hünername (nr. H 1523) ile Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'ndeki Zübdetü't-tevârih (nr. 1973) adlı eserlerin resimlendirilmesi işinde çalıştı. Osmanlı tasvir sanatının klasik üslubunu belirleyen nakkaş Osman'ın etkisinde kalmıştır.

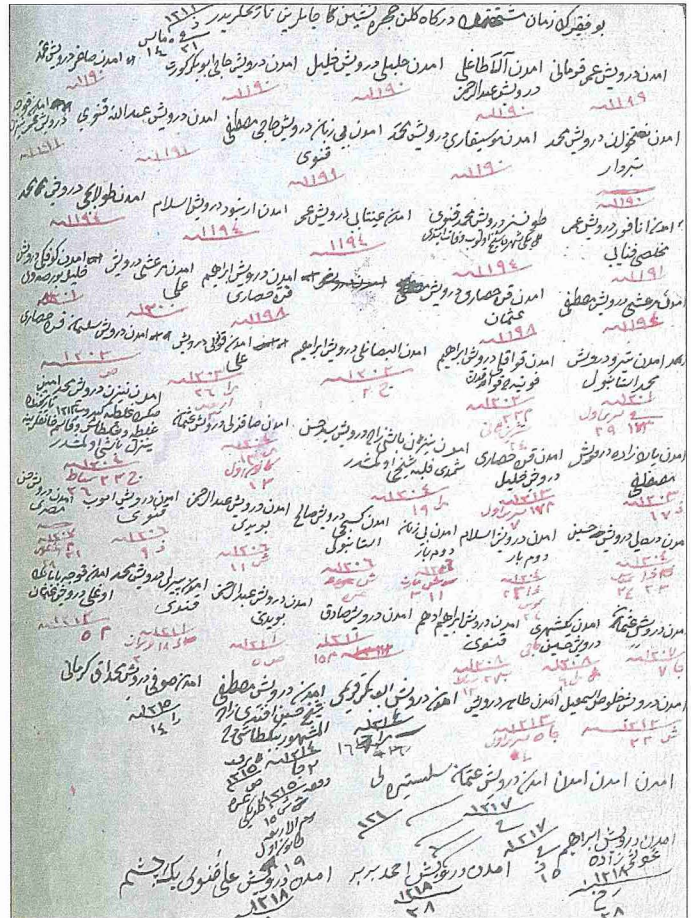
BİBLİYOFRAFYA:

Âlî, Menâkıb-ı Hünerverân, s. 68; Nigâr Anafarta, Hünername Minyatürleri ve Sanatçıları, İstanbul 1969, s. 10; Filiz Çağman, "Şahnâme-i Selim Han ve Minyatürleri", Sanat Tarihi Yıllığı, V, İstanbul 1973, s. 411-443; Günsel Renda, "İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'ndeki Zübdetü't-tevârih Minyatürleri", Sanat, sy. 6, İstanbul 1977, s. 58-67.

FİLİZ ÇAĞMAN

Ali Nutkî
Dede'nin
Defter-i
Derüşân'ının
ilk sayfası
(Süleymaniye Ktp.,
Nâfiz Paşa,
nr. 1194, vr. 1b*)

vişân'da Affe adında bir kızının olduğu kaydedilmektedir.

Derin ilmi, mütevazı kişiliği ile herkesin hürmetini kazanarak devrinin belli başlı şeyhleri arasında yer alan Ali Nutkî Dede ayrıca edebiyat ve müzik ile de meşgul olmuştur. Çeşitli kaynaklarda, önceleri babasının verdiği Memiş, daha sonra da Nutkî mahlasını kullanarak yazdığı manzumelere rastlanmaktadır. Şeyhliği sırasında dergâha intisap eden, mukabele*ye giren ve çilelerini dolduran dervişler ile Yenikapı Mevlevîhanesi hakkında çeşitli bilgilerin yer aldığı Defter-i Dervişân adıyla bilinen bir esere başlamıştı. Ancak vefatı üzerine yarım kalan bu eser, kardeşi Şeyh Abdülbâkî Nâsır Dede tarafından tamamlanmıştır (Süleymaniye Ktp., Nâfiz Paşa, nr. 1194). Ali Nutkî Dede'nin edebiyat ve müzik alanında ün yapmış birçok kişinin yetişmesinde de büyük emeği geçmiştir. Bunlar arasında, Konya'da başladığı çilesini İstanbul'da Ali Nutkî Dede'nin yanında tamamlayan Şeyh Galib ile haftanın belirli günleri bu dergâha devam eden Hammâmizâde İsmâil Dede, bilhassa zikredilmelidir. Ali Nutkî Dede'nin beste-